

ΟΙ ΣΠΑΡΑΓΜΟΙ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

ΥΠΟ ΧΑΡΗ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

ΡΟΖΑ ΛΑΜΠΙΡΗ

ΚΕΦ. Α'

Τό μαρτύριο ενός 'Αγγέλου

'Ανοιχτάκι δειλινό,

'Εξω ή κίνησης είνε 'ζωση. Πικνός κόσμος άνεβοκατεβαίνει στην

Μέσα στό γραφείο του, ο Νότης ο Λαμπίρης, ό παλιός άρχοντας

Βγάλε κάθε τόσο τό μαντήλι του και σφουγγίζει τόν ιδρώτα που

Πάνω στό τραπέζι του βρίσκεται ένας σχι-

Ο Λαμπίρης όρνει κάθε τόσο τό μάτι του

— Καταραμένη Φύτρα!... Σκόλλα!... Θά σέ

Σίμωνε βστορα στό τραπέζι, άρπάξει τό

Λέν είνε γοαμμένες παρά λίγες λέξεις στό

Νά τί γράφει τό γράμμα :

'Κύριε Λαμπίρη,
Σ'ας θεωρώ έντιμο άνθρωπο, έντιμο πατέ-

Φεύγει, φεύγει γρήγορα, με λαχτά-
ρα, με χτυποκάρδι...

σας γράφω άνωνύμως. Βεβαιωθείτε δέ ότι ό γράφας τός γραμ-

Λέγα φορές έχει διαβάσει ό Λαμπίρης τό γράμμα αυτό μ' άκομα

Τό γράμμα αυτό δέν υποφύσε νά'λεγε ψέμ-

"Αν ελε την κόρη του αυτή τη στιγμή μτρο-

"Ηταν τόσο ή άγρή του όστε σχεδίαζε τρο-

Ναι, ναι, θάβαζε τόν μεγαλειέτερο γυό του,

ος, ελε τό μέσα και θά τόν έβγαζε άθωο, ό κόσμος νά χαλόςαι.

Ποτέ ό Νότης Λαμπίρης στό πενήνταπέντε

ρανόσ. Είχε αίσθησές ιδέες κ' ἀντιλήψεις γιά τήν τιμή ὁ Λαμπιέρης. Μίλοσε πάντα μέ συμπάθεια γιά τούς δούστας τῶν δραμάτων τῆς. Πίστευε ἀπόλυτος πὸς μόνον μέ τὸ αἴμα ἰκανοποιεῖται ἕνας τίμος· οἰκογενειακῆς, ποὺ τοῦ προσβάλαν τὴν οἰκογενειακὴν τὴν τιμή. "Ἄν καὶ δὲν ἦταν καλὸς κατὰ βάθος, μολταυτὰ ἐνοιουθεῖ καὶ ποια περιφρόνησι γιά τούς φτωχοὺς, γιά τούς ἀνθρώπους ποὺ δὲν μπόρουν νὰ πλουτίουν, νὰ βουτηχτοῦν, ὅπως αὐτὸς, στὸ χρυσάφι. Γιά τὴν κόρη τοῦ ὄνειροπολοῦσος ἔνα χωριεὸ πάμπλουτο, ἀπὸ σόσι, μὲ ὄνομα, μὲ μὲλλον. Κι' αὐτὴ-ἤταν ἄνθρωπος... τρομερὸ!... — πῆγε κ' ἔβησε στὴν ἀγκαλιά ἑνὸς ἀσημαντοῦ ζωγράφου, ἑνὸς κει-ναλέου....

Λαγκώνει τις γροθιές του γιά νὰ μὴ ἀρχίσῃ νὰ ξεφουρτῇ, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ σπῆσῃ κάτι γιά νὰ καταπραΰνῃ τὴν ὀργή του, δὲν μπορεῖ νὰ σταθῇ περὶ μέσα στὸ γραφεῖο του, ἀρπάζει τὸ καπέλλο του καὶ βγαίνει ἔξω.

Ἐπῆρε τὴν ἀπόφασί του.

Θά πάι σπῆσι του, θ' ἀναγκάσῃ τὴν κόρη του νὰ μιλήσῃ, θά τὴν βασανίσῃ, θά τὴν κάμῃ νὰ τοῦ τὰ πῆ δὴ.

Πῆδαι σ' ἕνα ἀμαξί, μὲ ἔξω ἀπ' τὴ Βουλῆ, φωνάζει τοῦ ἀμαξῆ νὰ σταθῇ καὶ αὐτεβαίνει.

Δὲν μπορεῖ νὰ μὴν ἀκίνητος, προτιμᾷ νὰ περατήσῃ, τοῦ φαίνονταν πὸς τ' ἄλλα δὲν προχωροῦσαν ὅσο γοργά ἔφρασε.

Καὶ νὰ τώρα τρέχει σχεδὸν σὰν τρελλός, χωρὶς νὰ κιντῆ γύρω του, χωρὶς νὰ χωρετῆται ἐκείνους ποὺ τὸν χωρετοῦν.

— Τι ἔπαθε ὁ Νότης! Ποῦ πάει ἔτσι φρενιασμένος!....

Τὸ ἀρχοντικὸ τοῦ Λαμπιέρη βρισκόταν στὴν Πλάκα, πρὸς τὸ ἀνατολικὸ μέρος τῆς παλιῆς αὐτῆς συνοικίας τῆς Ἀθήνας, ἐκεῖ κοντὰ στὴν Πύλῃ τοῦ Ἀδριανοῦ. Ἐνε ἕνα παλιὸ μεγάλο σπίτι, μὲ κῆπο ἐμπρός γεμιστὸν λουλουδία, πορτοκαλιές, δάφνες, γαρζιές καὶ πασχαλιές, μὲ κλιμακίαι μὲρὸς στὴν εἰσοδο ποὺ γατζώνεται καὶ γτάνει ἀπάνω ὡς τὸν ἔξωστη τοῦ πρώτου πατώματος. Ἐχε χριστιεὶ στὸν καιρὸ τῆς Τουρκοκρατίας κ' ἐνε γερὸ κ' ἀγάλιστο, ὅπως δὴ τὰ παλιὰ κτίρια, μὲ ἑσωτερικὴ πλακόστρωτη αἴθλη, μὲ τρίκρουνη μαρμαρινὴ θύρη στὴ μέση, μὲ μεγάλο χαγιάτι γύρω - γύρω στὸ πρῶτο πάτωμα, μὲ σοφίτα πάνω ἀπὸ τὴν χλοισμένην του στέγη, μὲ μεγάλα ἰσόγεια, στὰ ὀποῖα ὀ πρόγονοὶ του ἀποθήκευαν τὰ χρυσὰ τους, μὲ κελάρια καὶ σταβλο....

Τὴν εἶχε δεῖ νὰ μιλῆι στὸ Τερραῖν μὲ μερικὸς νέους...

Ὁ Λαμπιέρης ἀνοίγει τὴν ἔξωθῆρα, μπαίνει στὸν κῆπο, στρώχνει ἀπότομα τὴ γορῆ ἐπιφρόνησι ποὺ φανερωθῆκε μπροστά του, μπαίνει στὸ σπίτι κ' ἀνεβαίνει τρία - τρία τὰ σκαλιά τῆς πλατεῖας σκάλας, χωρὶς νὰ πάρῃ καλὰ - καλὰ τὴν ἀνάσα του. Ἐνε κατακόκκινος, ἑξανωμμένος, καταειρωμένος, ἄγριος καὶ τρομερός.

Φτάνει στὸν ἀντρέ καὶ προχωρεῖ ἴσια στὴν τραπεζαρία. ὄπου ἔλιπε νὰ βοθῇ τὴ γυναῖκα του. Μ' αὐτὴ θά μιλήσῃ πρῶτα, ἀπάνω σ' αὐτὴ θά προτορίζῃ τὴν ὀργή του....

Μὰ καθὸς ἀνοίγει τὴν πόρτα στέκει ἄξαφνα σὰν νὰ μαρμάρωσε. Στὴν τραπεζαρία βρισκόταν ἡ κόρη του, ἡ Ρόζα. Κάθεται στὸ τραπέζι καὶ ξεφυλλίζει ἕνα τετραδῖο μουσικῆς.

Ἐνε ὄμορφη σὰν ἄγγελος, τέλειος τύπος Ἑλληνικῆς ὀμορφιάς, κρινόχλομη, μὲ μεγάλα καστανὰ ἰατρία, καστανὰ μαλλιά, γλυκερὰ καὶ γοητευτικὰ, λουθοῖσὶ σπάνιο, θαρρεῖς ποὺ μεγάλωσε μέσα σὲ θερμοκῆπο, χειροβίαι σταλιμένο στὴ γῆ ἀπὸ τὸν καλὸ Θεὸ.

Ἡ Ρόζα βλέποντας τὸν πατέρα τῆς ἔτσι ἄγριεμένο, σηκώνεται ὀρθὴ καὶ τὸν κιντᾷ δειλὰ καὶ φοβισμένα.

— Πατέρα! ψυθουρίζει μὲ τὴ γλυκεία, χρυσόαλλινη φωνή τῆς.

Μὰ ὅστε τὸ ἀντίρροσῳμᾷ, ὅστε ἡ μελωδικὴ φωνουὸκα τῆς δὲν συγαινῶν περὶ τὸν Νότη Λαμπιέρη, ὁ ὀποῖος κάνει ἕνα πῆδο μέσα στὸ δωματίο καὶ χμιέει πάνω στὴν κόρη τοῦ οὐραλιάζοντα :

— Καταραμένη!... Καταραμένη!...

Τρομαγμένη ἡ Ρόζα, καταλαβάνοντας τί συμβαίνει, ἀναποδογυρίζει τὸ καθίσμα τῆς καὶ φεύγει, φεύγει γογγύρα, μὲ λαχτάρα, ξεφουρτῶντας :

— Μαμά. Μη τεροῦλα μόν, ὅσο με, ὅσο με!... (Ἀκολουθεῖ)

ΜΑΝΙΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Η ΔΑΜΠΡΗ

Στὸν παλιὸ καιρὸ, μιὰ χρονιά, ὁ πατάς τοῦ χωριεὸ Λοῦ τῆς Μέση Μάνης, τὸ βράδυ τῆς Τριαντῆς Ἀποκριῆς, πῆρε ἕνα τρομπὸ κολοκῆθὸ ποὺ τόχε γιά κανάτι κ' ἔφριξε μέσα σὸν ἄντα ὄχινο κουνιά. Ἐπειδὴ ἔφερε πὸς τὸσε μερες ἡ Μεγάλῃ Σαρακοστή, θὲ νάτρονῃ ἕνα κουνιά τὴν ἡμέρα καὶ θά καταλάβαιν ἔτσι, ὅταν σπονδόντουσαν τὰ κουνιά, πὸς ἔφτασε ἡ Λαμπρῆ.

Μὰ γελᾶστηκε, ὁ πατάς στὸ μέτρημα τῶν κουνιῶν κ' ἔτσι τὴ μιὰ χρονιά γύφτασαν ὀ χωριανοὶ του τὸ Πάσχα τὴν Κυριακὴ τῶν Βαῖων καὶ τὴν ἄλλη χρονιά τὴ Κυριακὴ τοῦ Θεοῦ!...

Τάβθалан λοιπὸν μὲ τὸν πατὰ κ' αὐτοῖς, γιά νὰ μὴ γελᾶσθῇ περὶ καὶ τὴν τρίτη χρονιά, ἔφριξε κρυφὰ ἀπ' τὴν παταδιά τὰ κουνιά μέσα στὸ κολοκῆθ. Δὲν ἤθελε ἔξᾶλλου νὰ μαθευτῇ τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ τὸν περᾶσουν ὀ χωριανοὶ του γιά ἀγρόματο.

— Δίχως ἄλλο, εἶπε μέσα του, ἔφτεος δὲ θά κάμω λάθος. Ἄμα σοθοῦν τὰ κουνιά, θάοθῃ ἡ Λαμπρῆ.

Τὸ πρῶ ὀ πατάς, πρὶν φύγῃ γιά τὴν ἐκκλησία πῆρε κ' ἔφρασε ἕνα κουνιά κ' ἔφρασε καλὰ τὸ κολοκῆθ του.

Τὸ ἴδιο ἔξακολούθησε νὰ κάνει καὶ τὴν ἄλλη καὶ τὴν παρᾶλλη κ' ὅσε τις ἡμέρες ἴσταν τὸ μυστικὸ ὄροσσο.

Ἐνα πρῶ ὀμοσ γιά κακὴ του τῆχη, ἀφοῦ ἔφρασε τὸ συνωμωμένο τὸ κουνιά, λησμονεῖ νὰ κρῆνῃ τὸ κολοκῆθ ὀποσ πάντα καὶ πῆγε στὴν ἐκκλησία. Μόλις ἔφρασε ὁ πατάς ἡ παταδιά ἄρχινεσὲ νὰ σφουρτῆ τὸ σπίτι, ἔρῶσει, λοιπὸν, τὸ κολοκῆθ, κιντᾷει μέσα καὶ τὶ νὰ ἰδῇ; Κουνιά!

Σεγάσσε νὰ τοῦχε πὸς ὁ πατάς ἄμα τελείωνε ἀπ' τὴν ἐκκλησία τραβοῦσε γιά τὴ δουλειά του, γιατί ἦταν χριστιε.

— Μπὰ τὸν καιροῖνῃ, εἶπε ἡ παταδιά, τρώει κουνιά τᾶρα ποῖνα νηστεία στὴ δουλειά του... Ἄς τοῦ βάλω κ' ἄλλα, γιατί μπορεῖ νὰ μὴν τοῦ ἄτῶσσαν γιά ὀλη τὴν ἡμέρα αὐτὰ ποὺ ἔθαλε στὸ κολοκῆθ.

Καὶ χωρὶς νὰ χῆσῃ καιρὸ παίρνει μιὰ χούφτα κουνιά καὶ τὰ ὀχῆνει μὲσ' στὸ κολοκῆθ, μαζ' μὲ τ' ἄλλα. Ὑστερα ἔφρασε καὶ πῆγε γιά ἔβλα.

Ὁ πατάς ἐνὸ διαβάσε μὲσ' στὴν ἐκκλησία θεματήθηκε ἄξαφνα πὸς δὲν εἶχε κρῆνει στὸ κολοκῆθ. Ἀρῆνει λοιπὸν τὸ διάβασμα στὴ μέση καὶ τρέχει τρομαγμένος στὸ σπίτι του. Τὸ κολοκῆθ βρισκόταν στὸ ἴδιο μέρος ὅπου τὸ εἶχε ἀφῆσει. Τὸ παίρνει γογγύρα καὶ γυρίζει στὴν ἐκκλησία.

Τὸ βράδυ ποὺ συμμαζώχτηκαν στὸ σπίτι ἀπ' τῆς δουλειῆς, ἡ παταδιά λησμονεῖ νὰ τοῦ καμῇ λογο γιά τὸ κολοκῆθ. Ὁ πατάς πᾶει ὀπόθεσε πὸς δὲν τῶσε καταλάδει ἡ γυναῖκα του.

Τὸ πρῶ ὀμοσ παίρνοντας τὸ κολοκῆθ εἶδε πὸς εἶχε περισσότερα κουνιά. Στὴν ἀρχὴ τοῦ περᾶσε ἀπ' τὸ νοῦ πὸς θά τάφριξε ἡ παταδιά, ἀλλὰ δὲν μποροῦσε πάλι νὰ τὴ ρωτήσῃ, γιά νὰ μὴ μαθευτῇ τὸ πρᾶγμα καὶ τὸν περᾶσουν ὀ χωριανοὶ γ' ἀγρόματο. Ἐφριξε τότε τὴν αἰτία στὸ Διάβολο ποὺ ἤθελε νὰ τοῦ χαλάσῃ τὴ σειρά καὶ νὰ τὸν ντροπᾶσῃ. Ὄροσσο καὶ μερα ἔξακολούθησε νὰ τροπᾶ ἀπὸ ἕνα κουνιά μὲ τὴν ἰδέα πὸς ἄμα τελείωναν τὰ κουνιά, θάφτανε ἡ Λαμπρῆ.

Μιὰ Κυριακὴ χαράματα, σπῶθηκε ὁ πατάς νὰ πάη νὰ λειτουργῆσῃ. Ἐντωμεταξὺ ἄκουσε νὰ σημαῖων χαροῖσῶνα ἡ καρδιάε στοῦς κάτω Μπουλαριουσ. Προχωρώντας, ἀπαντᾷει ἕναν χωριανὸ τοῦ ποδᾶχόταν ἀπ' τοῦς Μπουλαριουσ.

— Γιατί χτυπᾶν ἔτσι ὀ καρμᾶνε, βρε εὐλογημένε; τὸν ρώτησε.

— Γιατί ἔχουν Ἀνάστασι, πατὰ μου, τοῦ λέει ἐκείνου.

Ὁ πατάς γυρίζει ἀμέσως τρεχάτος στὸ σπίτι του, παίρνει τὸ κολοκῆθ ποὺ εἶχε μέσα δὴ τὰ κουνιά τῆς παταδιάς καὶ πάει στὴν ἐκκλησία, ὅπου τὸν περιμέναν ὀ χωριανοὶ.

— Δεσποτα, τοῦ φωνάζει ὅταν τὸν εἶδαν, στοῦς Μπουλαριουσ ἔφτασε ἡ Λαμπρῆ κ' εἶμεξ ἔχοντες ἀκόμα Σαρακοστή!...

Τότε ὁ πατάς ἀνεβαίνει ἀπάνω σὲ μιὰ πέτρα καὶ σηκώνοντας; ψηλὰ τὸ κολοκῆθ τοῦ λέει ἀτάραχος :

— Τὶ νὰ σᾶς πῶ, βρε εὐλογημένε; Κατὰ ποὺ δεῖχνει τὸ κολοκῆθ, μήτε φέτος, μήτε τὸ ὀ χρονοῦ ὀδοῦμε Λαμπρῆ!....

